

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Gentpoortstraat 70-74 (Deinze, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2019I352
Oktober 2019

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Aaron Willaert, Clara Thys

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2019

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksopdracht	9
1.2.1	Doelstelling	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	9
1.3	Werkwijze en strategie	10
1.3.1	Methode	10
1.3.2	Fysisch geografische situatie	10
1.3.3	Historische context en bekende archeologie	10
1.3.4	Archeologische indicatoren	10
1.3.5	Verstoringshistoriek	11
1.3.6	Introductie tot het projectgebied	12
1.3.6.1	Ruimtelijke situering	12
1.3.6.2	Geplande werken	13
1.4	Assessmentrapport	15
1.4.1	Fysisch geografische en geologische situatie	15
1.4.1.1	Landschappelijke situering	16
1.4.1.2	Tertiaire lithostratigrafie	20
1.4.1.3	Quartaire lithostratigrafie	21
1.4.1.4	Bodemvormingsprocessen	22
1.4.2	Historische en archeologische voorkennis	23
1.4.2.1	Overzicht van de gekende archeologische waarden	23
1.4.2.2	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	31
1.4.2.3	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen	32
1.4.2.4	Huidige gebruik en verstoringen	38
1.5	Synthese	41
2	Bibliografie	42

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). 8	
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).....	12
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).....	13
Figuur 5: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).....	14
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	16
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	17
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).	17
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	18
Figuur 10: Hoogteverloop, NW-ZO (Bron: Geopunt).....	18
Figuur 11: Hoogteverloop, W-O (Bron: Geopunt).	19
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	20
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	21
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).....	22
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (Bron: Geopunt).....	24
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Sanderuskaart, ca. 1640 (Bron: NGI Cartesius).	32
Figuur 17: Plan van de versterkingen van de stad Deinze opgemaakt door Goubet, 1694 (Bron: NGI Cartesius).	33
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op het plan van J. Van Maldeghem, 1786 (NGI Cartesius).	34
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).....	34
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op het Primitief Kadasterplan, ca. 1830 (Bron: NGI Cartesius).	35

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	36
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....	36
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van 1911 (Bron: NGI Cartesius).....	37
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van 1947 (Bron: NGI Cartesius).....	37
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).....	38
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979- 1990 (Bron: Geopunt).....	39
Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2000- 2003 (Bron: Geopunt).....	39
Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2008- 2011 (Bron: Geopunt).....	40
Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).....	40

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....	7
Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....	15

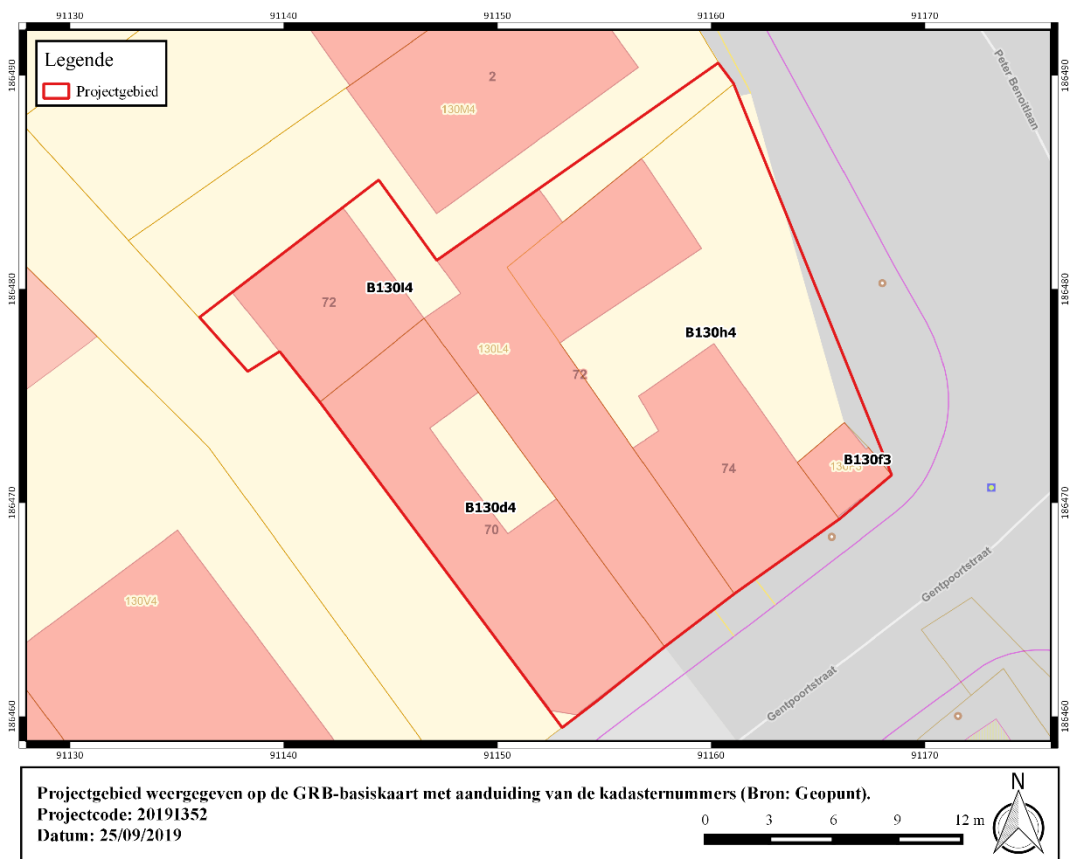
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

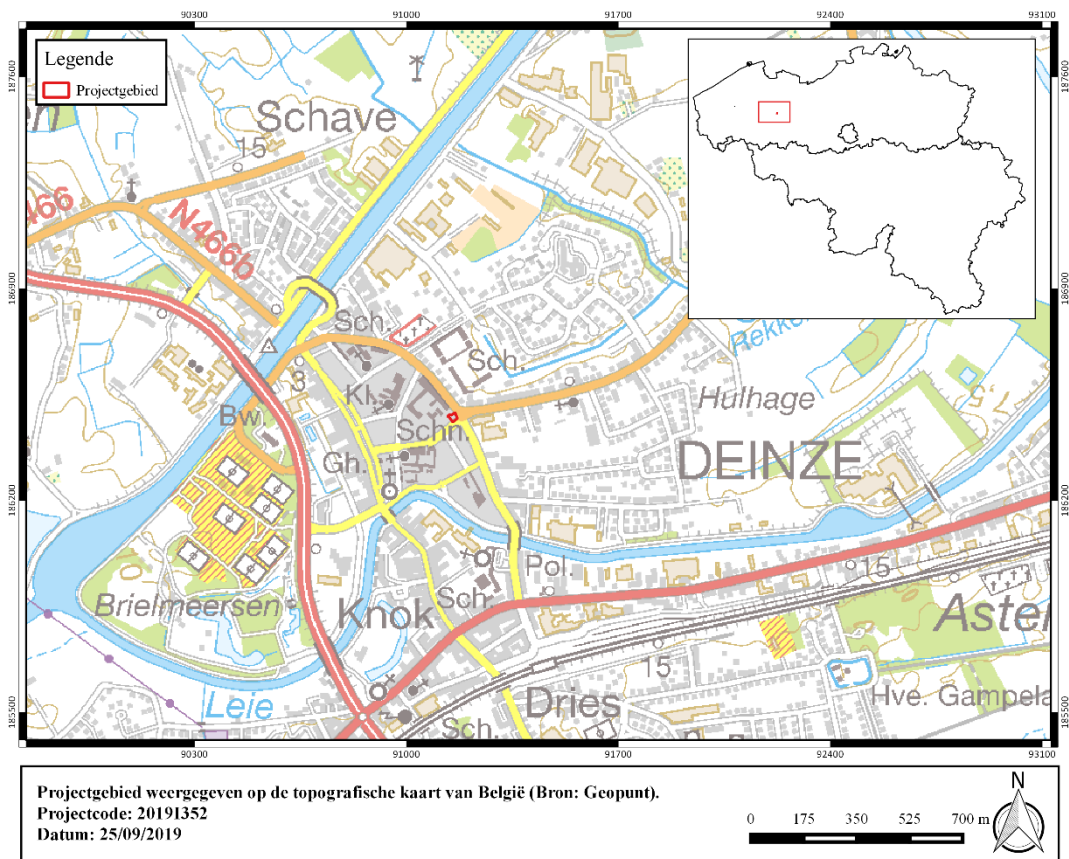
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Deinze
	Deelgemeente	/
	Postcode	9800
	Adres	Gentpoortstraat 70-74 9800 Deinze
	Toponiem	Gentpoortstraat 70-74
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 91127$ $Y_{\min} = 186458$ $X_{\max} = 91175$ $Y_{\max} = 186492$
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Deinze, Afdeling 1, Sectie B, nr's: 130l4, 130d4, 130h4, 130f3 Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Wouter Van Goidsenhoven (erkend archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Elke Ghyselbrecht (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied is gelegen binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Deinze. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 504 m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt. Een vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel onmogelijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning. Op heden is het terrein nog bebouwd. Deze bebouwing dient eerst verwijderd te worden conform de sloopvoorwaarden opgenomen in het Programma van Maatregelen.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Deinze Gentpoortstraat werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed¹ geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare

¹ <https://cai.onroenderfgoed.be/>

fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen zoals:

- Sanderuskaart, ca. 1640
- Plan van Goubet, ca. 1694
- Plan J. Van Maldeghem, 1786
- Ferrariskaart, 1771-1777
- Primitief Kadasterplan, ca. 1830
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840
- Topografische kaart 1911
- Topografische kaart 1947

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstering van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.²

² <http://www.geopunt.be/>

1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

Het plangebied is gelegen in Deinze, in de provincie Oost-Vlaanderen. Deinze is ten noorden begrensd door Vinkt, Zeveren en Meigem, in het oosten door Bachte-Maria-Lerne en Astenen, in het zuiden door Petegem-aan-de-Leie en Machelen en in het westen door Grammene.

Het projectgebied is gelegen op de hoek van de Peter Benoitlaan en de Gentpoortstraat. De stadskern van Deinze situeert zich ca. 325 meter ten zuidwesten.

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2 Geplande werken

1.3.6.2.1 Bestaande toestand

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 504 m².

Op heden is ca. 360 m² van het terrein bebouwd. In het noordoostelijk deel van het terrein situeert zich een grasperkje van 35 m². Het overige deel van het terrein is verhard. De bebouwing is op heden niet onderkelderd.

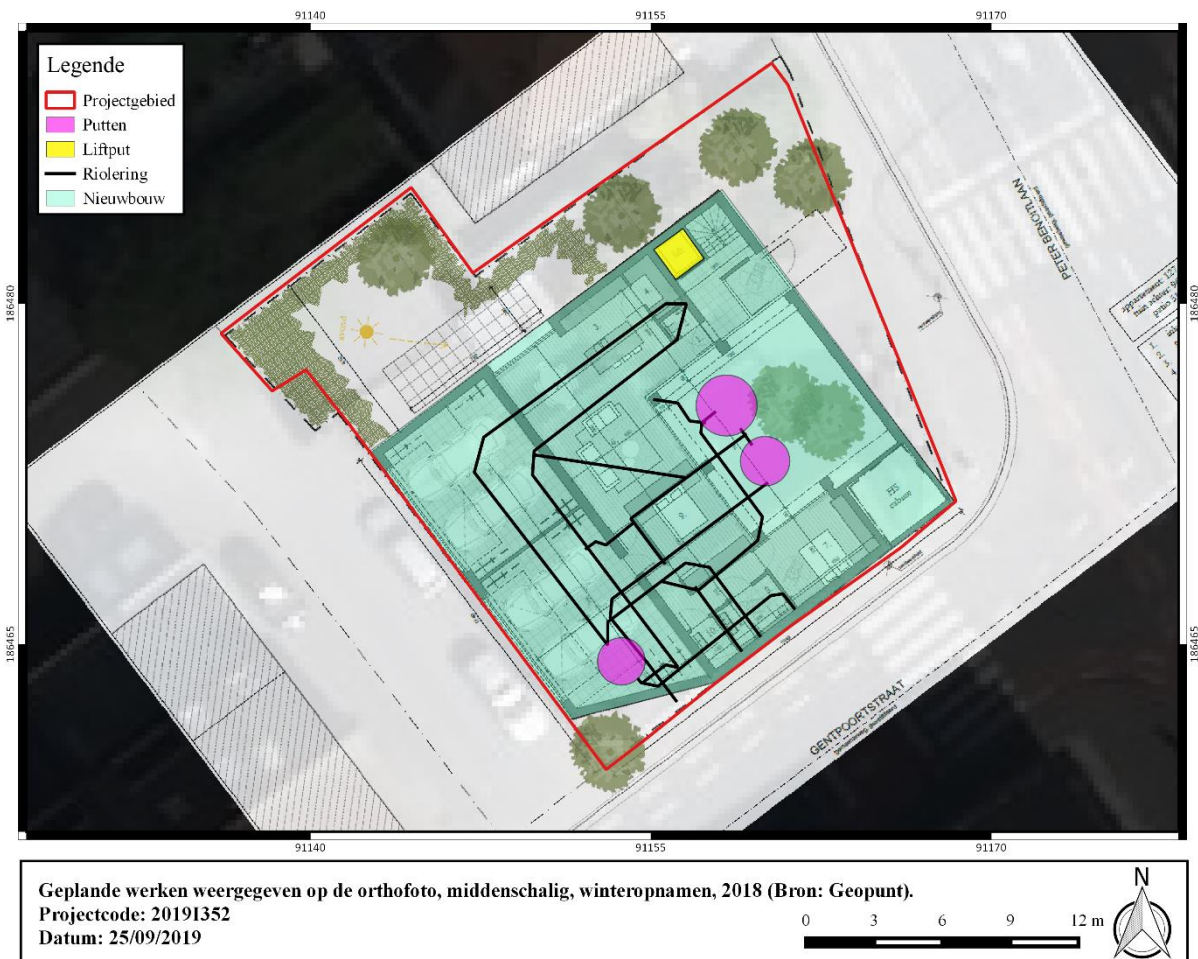

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2.2 Ontworpen toestand

De opdrachtgever plant vooreerst de sloop van het bestaande gebouwenbestand (360 m²).

Na de sloop wordt een vrijstaande meergezinswoning met 3 appartementen gerealiseerd. Deze nieuwbouw zal een oppervlakte hebben van ca. 324 m². Het gebouw zal gefundeerd worden door middel van een vloerplaat (ca. 40 cm-mv) en sleuffunderingen tot vorstvrije diepte (ca. 100 cm-mv). Ter hoogte van de patio (ca. 60 m²) wordt geen vloerplaat voorzien. In het noordoostelijk deel van het gebouw zal een liftput gerealiseerd worden tot een diepte van ca. 1,50 m-mv over een oppervlakte van 2,4 m². Het gebouw wordt niet onderkelderd. Rondom de nieuwbouw zal er buitenaanleg plaatsvinden in de vorm van tuin en verharding. Voor deze buitenaanleg dient een bodemingreep gerekend te worden van ca. 40 cm-mv. In functie van de geplande werken dient tevens nieuwe riolering aangelegd te worden. Ter hoogte van de riolering zal een uitgraving nodig zijn tot ca. 1 m-mv. Deze riolering sluit aan op een regenwaterput (10.000 liter), een infiltratieput (5200 liter) en een septische put (4200 liter). Deze putten hebben een oppervlakte van respectievelijk 5,6 m², 3,7 m² en 3,4 m². Voor de regenwaterput dient rekening gehouden te worden met een uitgraving van 3 meter, voor de infiltratieput dient rekening gehouden te worden met een uitgraving van 2,30 meter.

Figuur 5: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

<i>Bron</i>	<i>Informatie</i>
Landschappelijke situering	Stedelijke gebieden en havengebieden
Tertiair	Lid van Aalbeke
Quartair	Type 3a
Bodemtypes	OB
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	8.6 – 8.8 m TAW
Hydrografie	Leiebekken, deelbekken Benedenleie

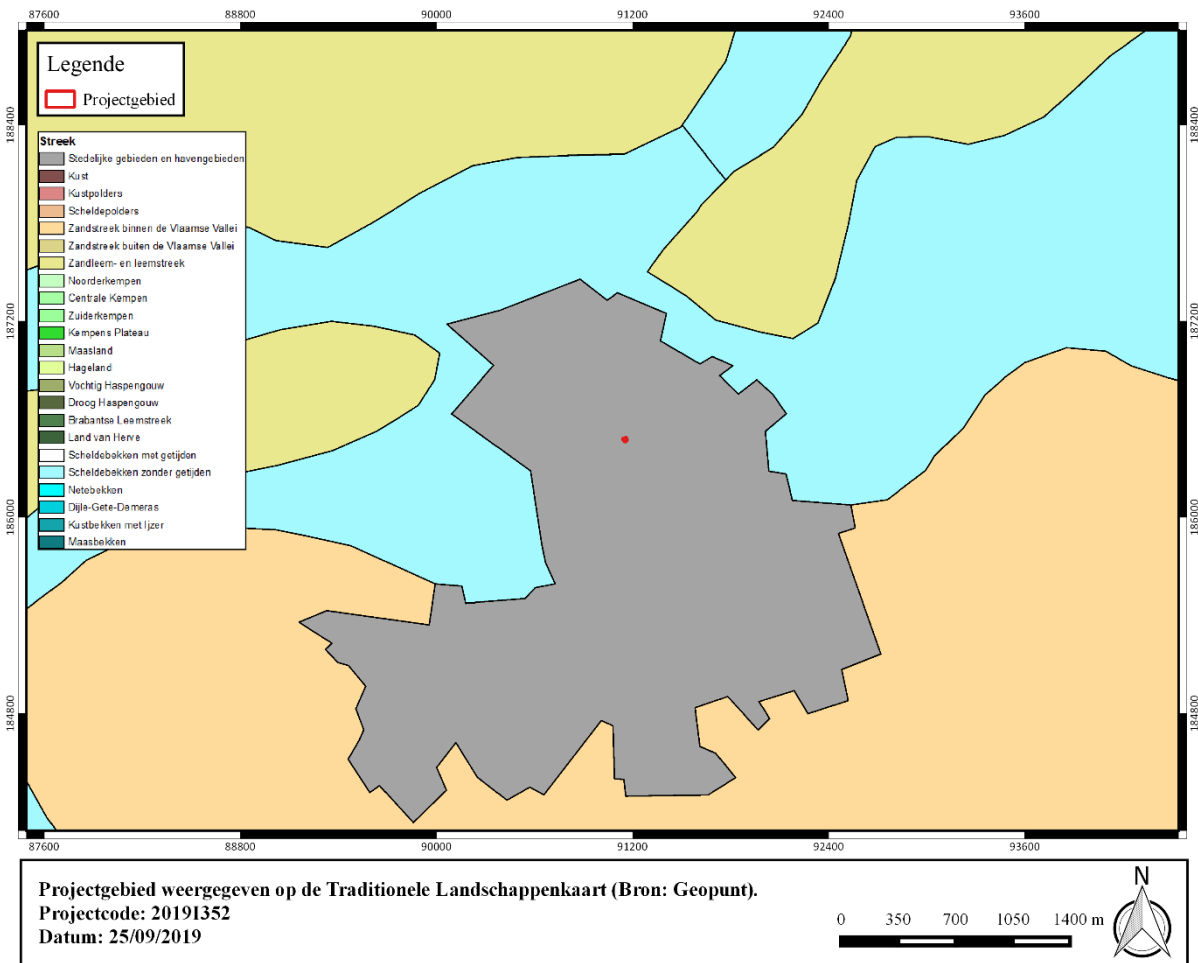

1.4.1.1 Landschappelijke situering

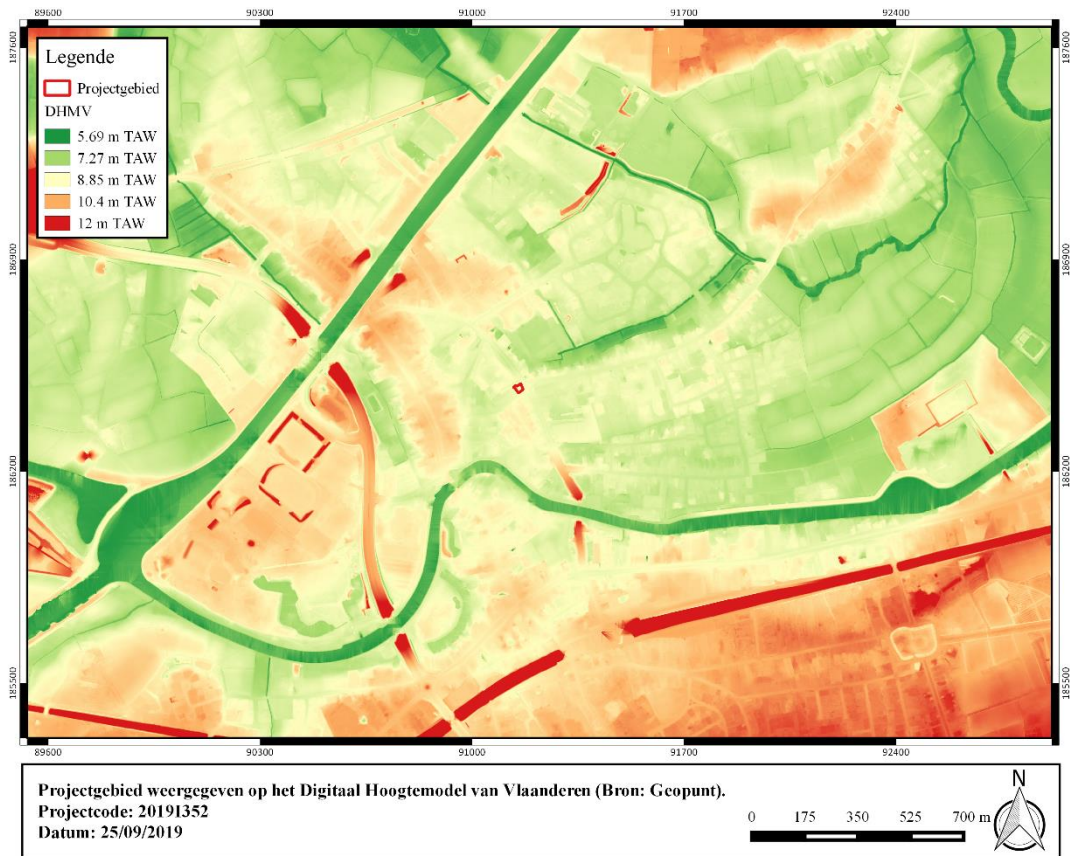
Het plangebied is gelegen binnen stedelijke gebieden en havengebieden.

Deinze situeert zich aan de Leie. De oorspronkelijke kern van Deinze situeert zich aan de noordelijke oever van de Leie, aan een lus van een oude Leiemeander, die zich situeert op een hoger gelegen restant van een rug met hoogtes tussen 8 à 10 m TAW. Het plangebied zelf is gelegen aan de oostzijde van deze heuvelrug en situeert zich op een hoogte van ca. 8.6 – 8.8 m TAW. Het terrein kent een vlak verloop.

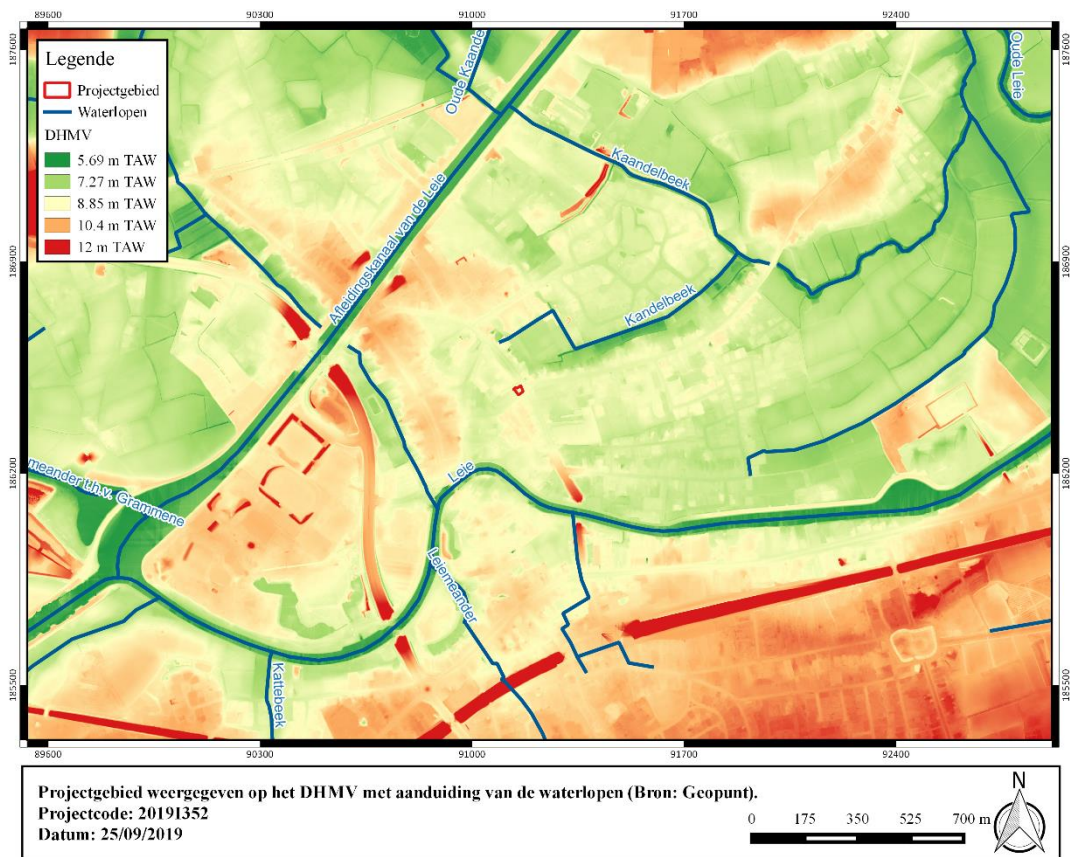
Hydrografisch is het projectgebied gelegen binnen het Leiebekken, deelbekken Benedenleie.

Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

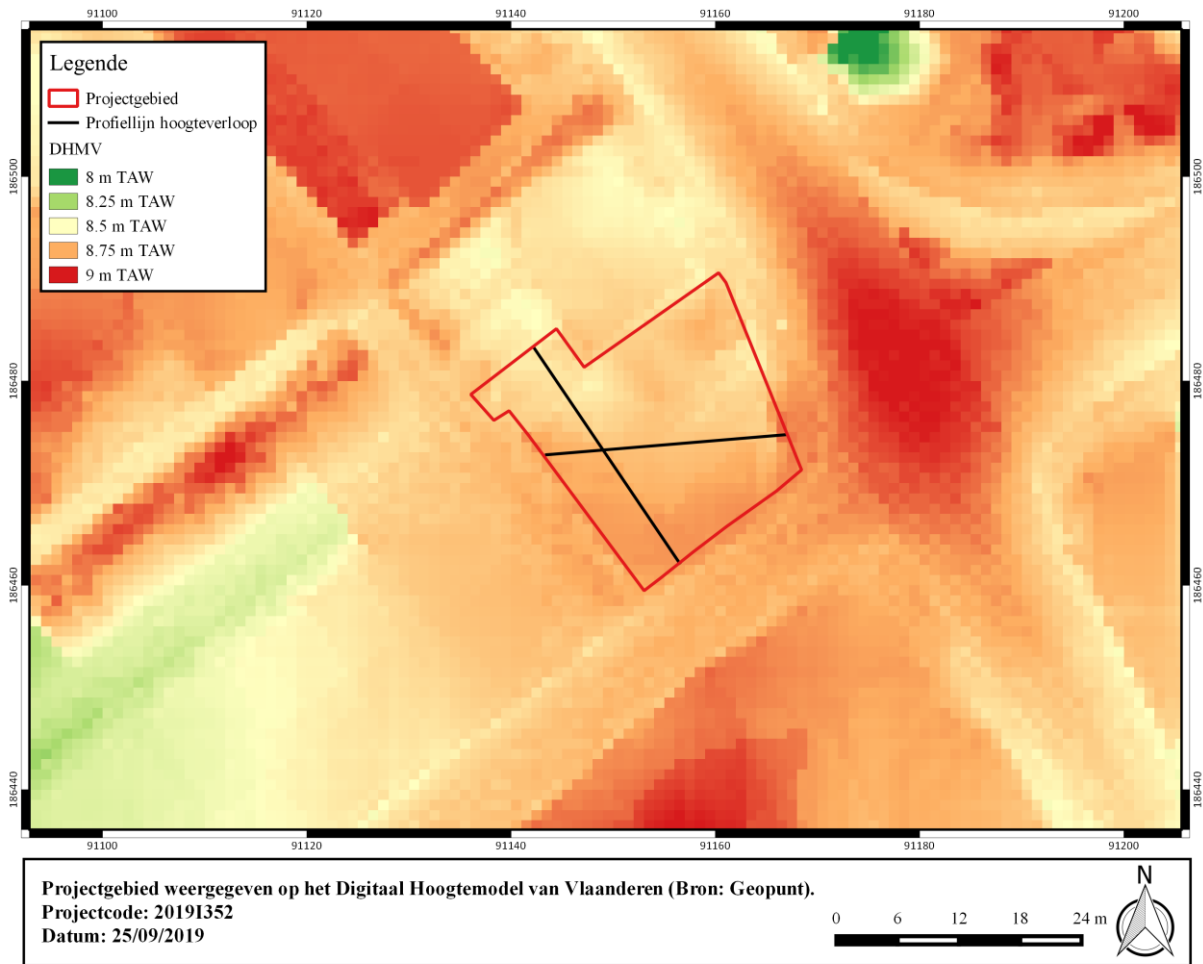

Figuur 7: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

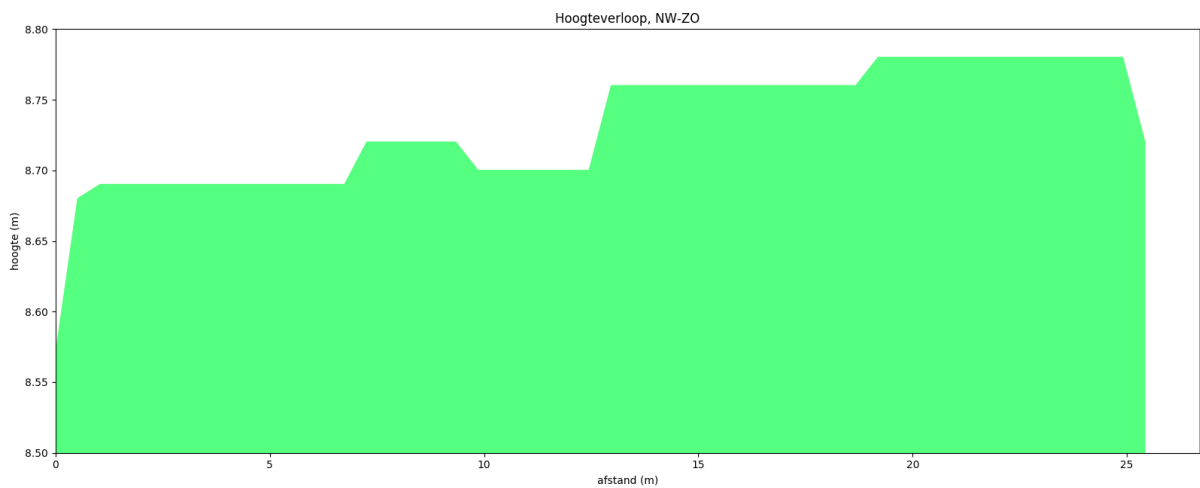

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).

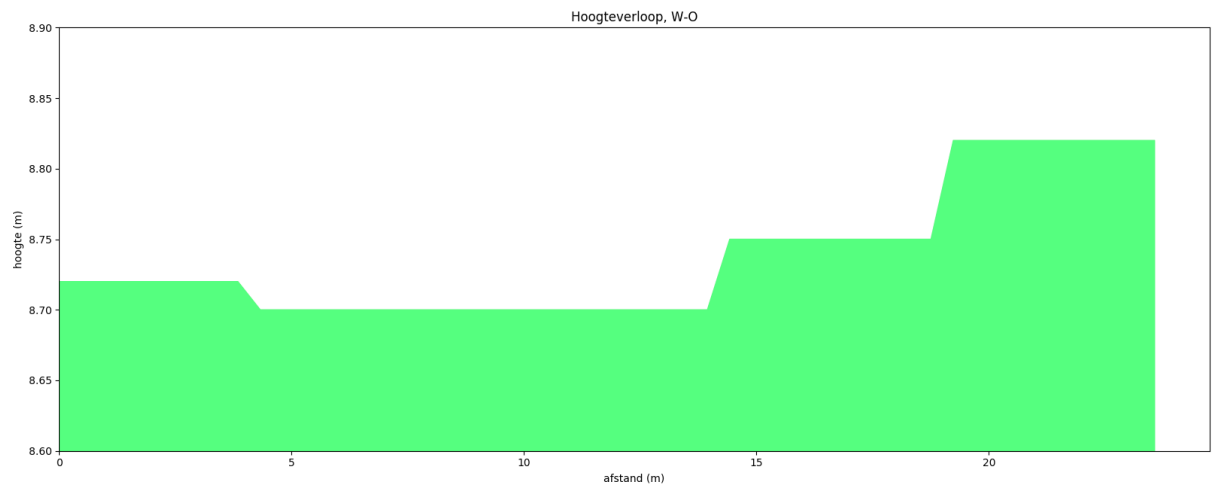

Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

Figuur 10: Hoogterloop, NW-ZO (Bron: Geopunt).

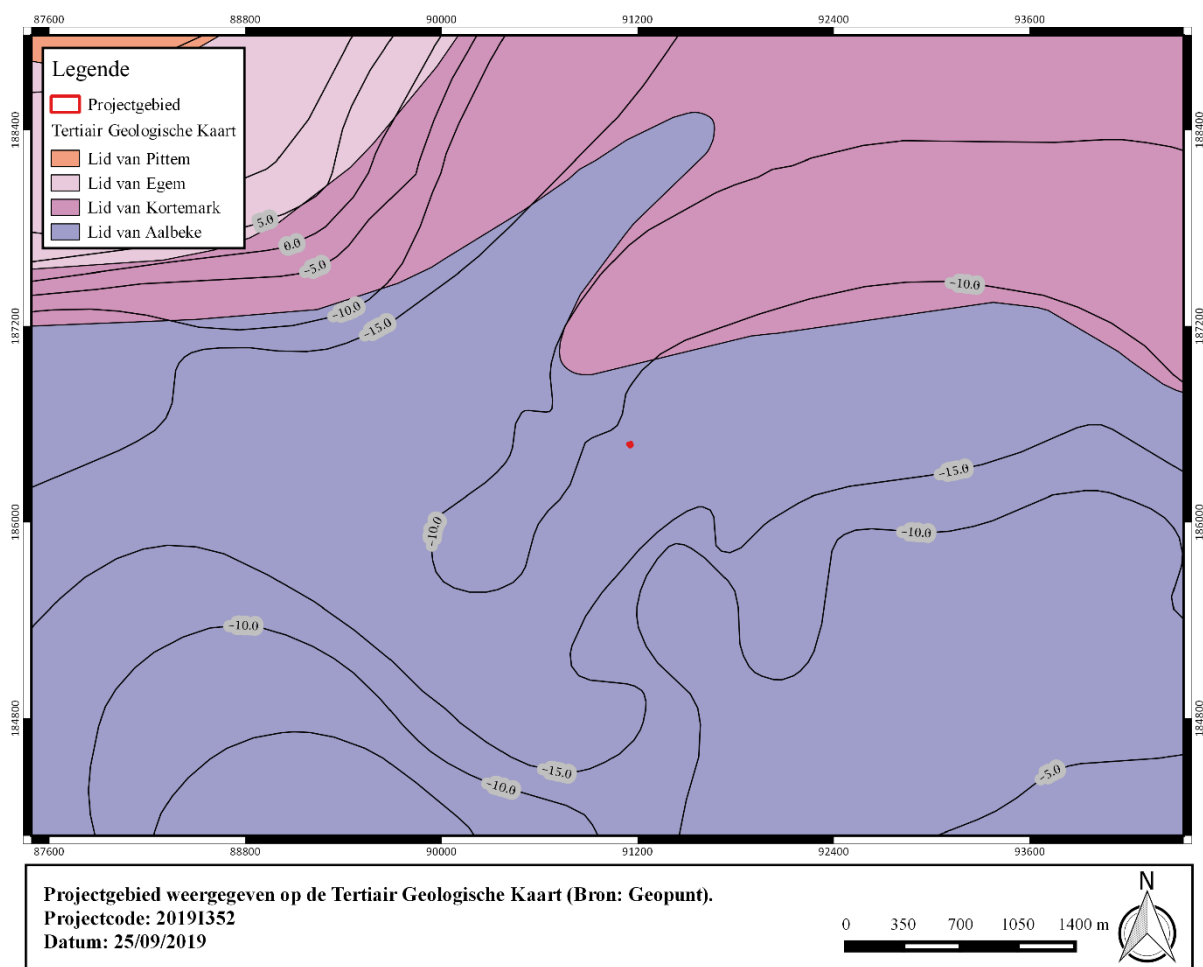
Figuur 11: Hoogteverloop, W-O (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het **Lid van Aalbeke** (Formatie van Kortrijk). Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen.

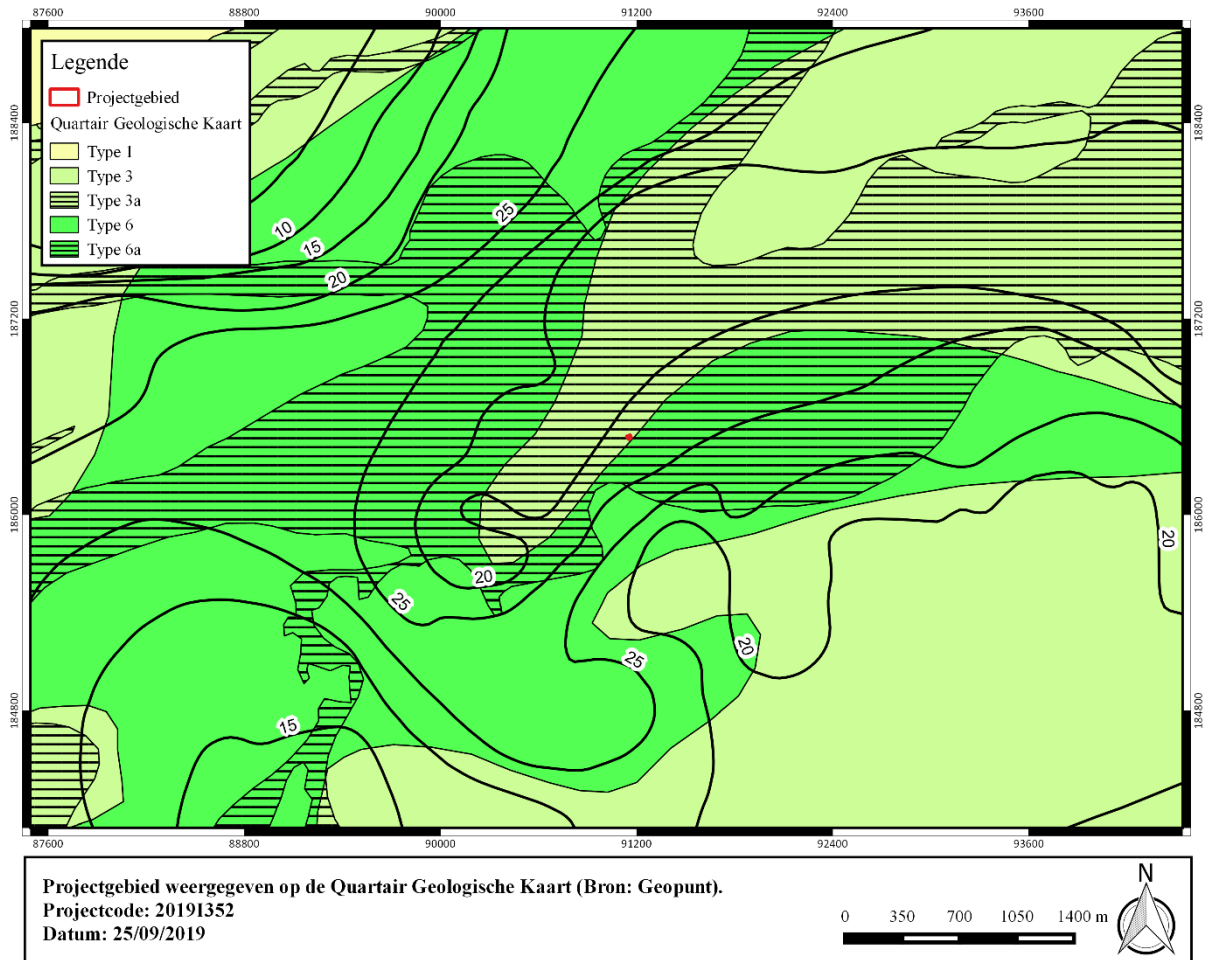
Het **Lid van Aalbeke** is een fijnsiltige homogene klei, afgezet in een rustig open-shelf milieu. Het manifesteert zich vaak als een grijze plastische klei die soms fossielen, zandsteenconcreties en laagjes grijs zand bevat. Deze klei wordt uitgebaat voor vervaardiging van bakstenen, dakpannen en siertegels.

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het **Quartair Type 3a**. Het bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. Binnen deze afzetting kunnen mogelijk hellingsafzettingen van het Quartair voorkomen. Lokaal kan deze eolische afzetting afwezig zijn. De top bestaat uit een fluviatiele afzetting (organochemisch en perimarien inclus) van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal.

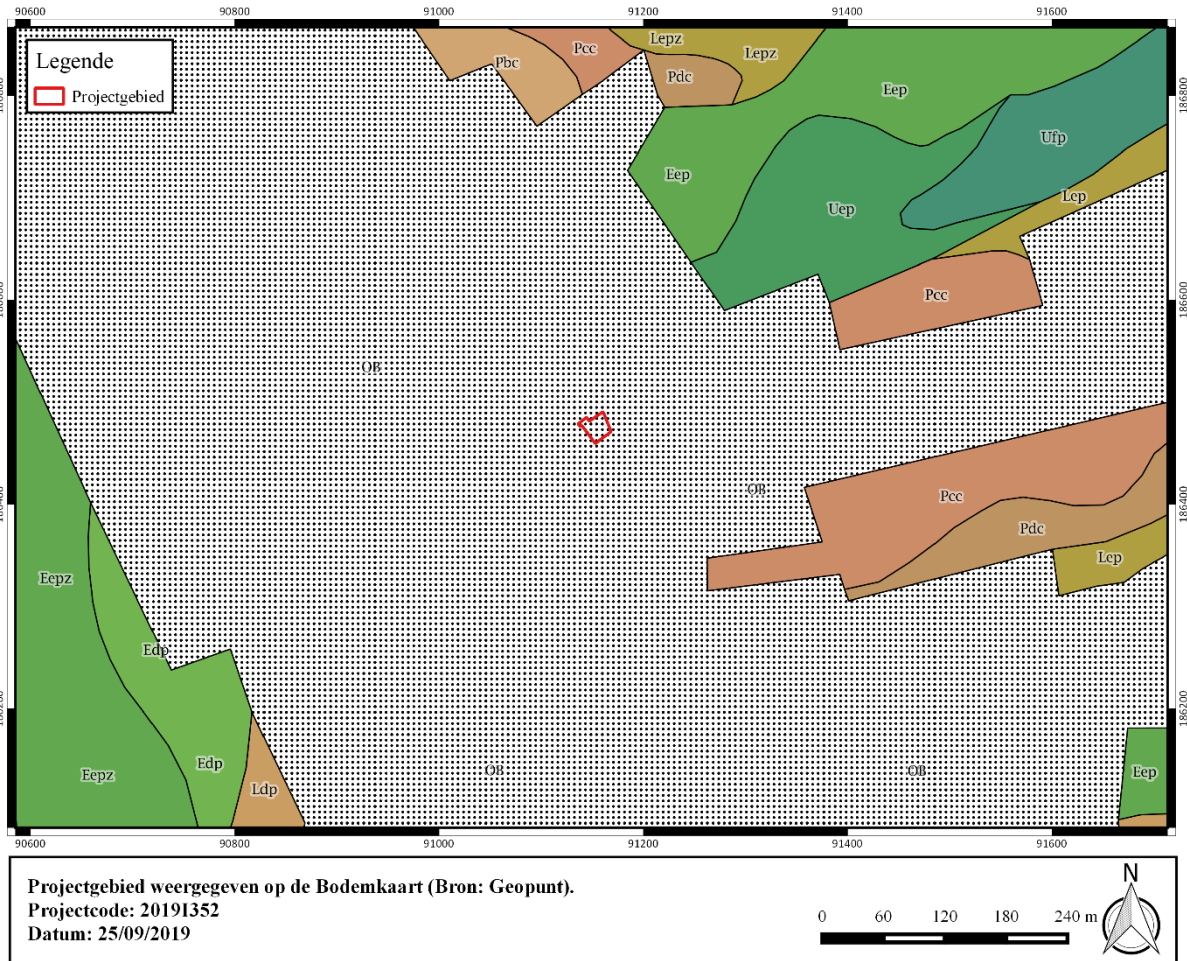

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.4 Bodemvormingsprocessen

Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis

1.4.2.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Precies ten zuidwesten van het plangebied werd in 1977 een noodopgraving uitgevoerd. De reden voor het uitvoeren van een bodemonderzoek was het vermoeden dat restanten zouden bewaard zijn van het 15e-eeuwse Sint-Margarethaklooster. In 1423 vestigden zich enkele zusters van het Gemene Leven nabij de Gentse vest. Anno 1427 waren de kapel en diverse huizingen voltooid. In juli 1578 werd het klooster door de Gentse en Deinse Geuzen verwoest.

Het bodemonderzoek in het pand Ghesquièrestraat 2 werd uitgevoerd van mei 1977 tot oktober 1978. Zowel de noordelijke als de zuidelijke funderingsmuur van het schap van de kloosterkapel werden plaatselijk vrijgelegd. Ze zijn gemetst in baksteen in Vlaams verband. Massieve steunberen scheiden de traveeën. Er zijn stukken venstermaaswerk in Lediaanse kalkzandsteen opgegraven, alsook geprofileerde bakstenen afkomstig van de opgaande muren. Op basis van dit alles kan de kloosterkerk gesitueerd worden in de regionale Vlaamse baksteengotiek. In de bouwsleuven zijn aardewerkfragmenten aangetroffen uit het begin van de 15e eeuw. Een opgravingsplan van onderzoek is niet beschikbaar.³

Tevens relevant voor het huidige projectgebied is een vooronderzoek door S. Vandecatsye in 2009 naar sporen van de Brugse Poort. Deze poort was net als de Gentsepoort één van de versterkte toegangen tot de omwalde stad Deinze. Ze is bekend uit kaartmateriaal als een poort met ophaalbrug en moet omstreeks 1860 verdwenen zijn. Uit de sonderingen bleek dat er zich onder de bestrating van het noordelijk deel van de Markt, tegen de verwachtingen in, nog relatief intacte archeologische structuren situeerden. Er kwam een massieve bakstenen structuur aan het licht opgetrokken uit bakstenen met een formaat gelijkwaardig met bakstenen uit de funderingen van de Stadshal. Daar worden ze rond de 15^e eeuw gedateerd. Het massieve bakstenen fundament had naar omvang alle kenmerken van een vroeg-stedelijk poortgebouw. De aangetroffen resten bevonden zich lokaal eerder ondiep, maar liepen door tot meer dan 2,75 meter onder het straatniveau.⁴

Ook relevant voor het plangebied is een opgraving uit 2017 o.l.v. van Bakx R. en Schellens S waarbij de oude stadsgracht van Deinze werd aangetroffen. Deze stadsgracht wordt tevens verwacht in het oostelijk deel van het projectgebied. De stadsgracht werd in alle werkputten aangesneden, meer bepaald de dempingsfasen van deze gracht uit de 16^e, 17^e/18^e eeuw en 19^e/20^e eeuw. Aan de hand van gutsboringen kon de diepte vastgesteld worden op 4,40 m-mv. De stadswal was in goede bewaringstoestand, op sommige plaatsen tot een hoogte van 1,8 meter en de mogelijk maximale breedte van 16 meter. Op basis van aardewerkvondsten kon de walgracht in de 13^e eeuw gedateerd worden. Tevens werd een kademuur aangetroffen ter hoogte van de overgang stadswal – stadsgracht.⁵

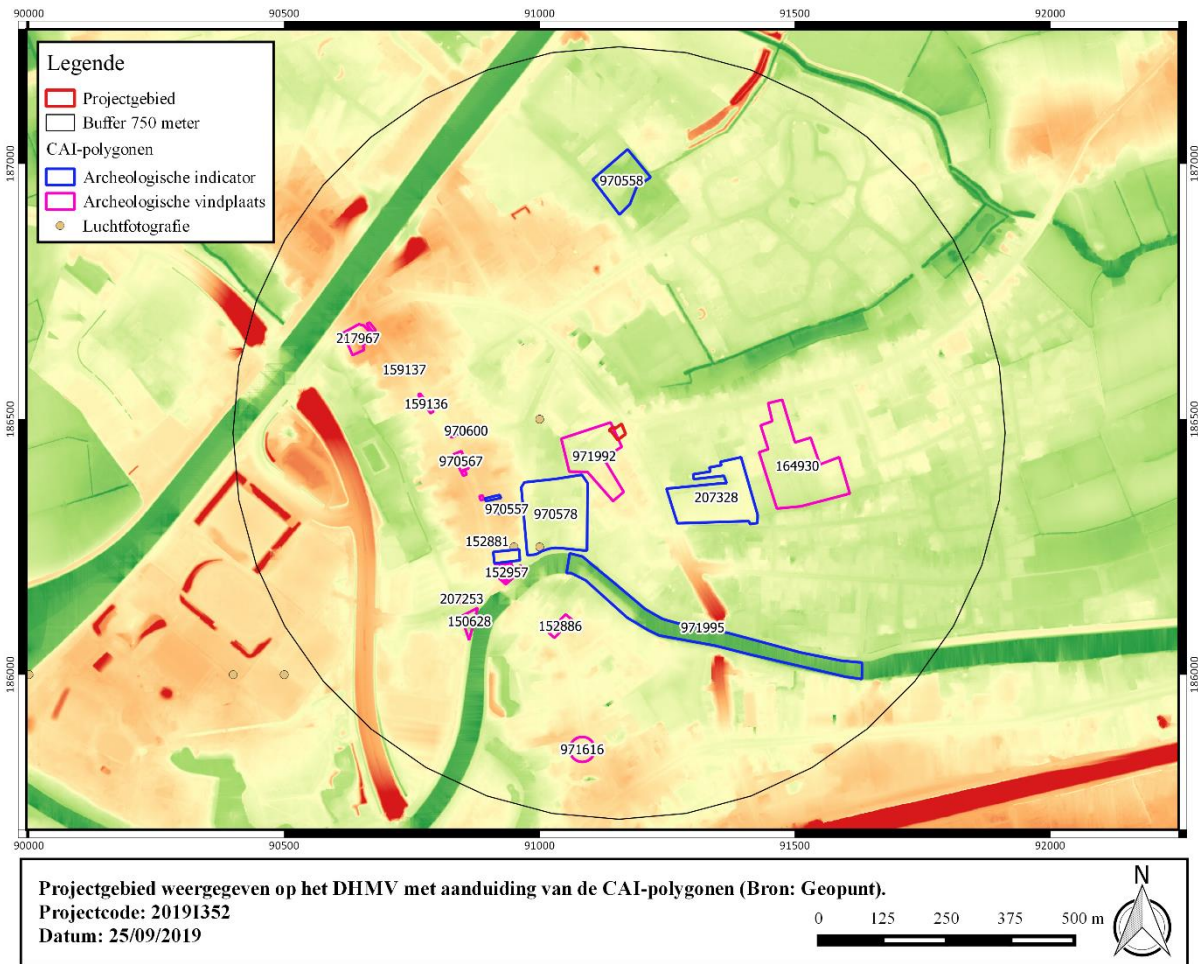
Uit archeologisch onderzoek ter hoogte van de markt blijkt dat er een gevarieerd bodemarchief bewaard is met een relatief goede bewaring. De algemene stratigrafie wordt getypeerd door de aanwezigheid van een post-middeleeuwse ophogingsfase en een zwartgrijze antropogene middeleeuwse occupatielaag die rust op een lichtgrijze horizont met drainagegreppels en karrensporen die doorlopen in de moederbodem.

³ Van Doorne G., 1979, Noodopgraving in Ghesquièrestraat nr 2 (O VI) in: *Archaeologia Mediaevalis* 2, p 17

⁴ Vandecatsye, S., Laisnez, K., Herreman, D. & Vanhee, D. 2014: Archeologisch onderzoek Deinze Stadskern 2010-2011, KLAD-Rapport 24, Aalter.

⁵ Bakx R. en Schellens S. 2017: BAAC Vlaanderen Rapport Nr. 605. Nota Deinze, Markt 134-136. Verslag van Resultaten (ongepubliceerde nota), Bassevelde.

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

150628	<p>Mechanische prospectie (2009); NK: 15 meter</p> <p>18^e eeuw: De fundamente van een 8-hoekig paviljoen en de resten van tuinmuren (maakte deel uit van een siertuin met tuinpaviljoen) – een stuk van de kademuur werd blootgelegd - een stuk van de kademuur werd ook blootgelegd.</p> <p>Bron: Vanhee D. 2011, Archeologisch vooronderzoek Deinze - Rheinbachplein & Kerkplein, KLAD-Rapport 18</p>
150629	<p>Mechanische propsectie (2009); NK: 15 meter</p> <p>18^e eeuw: restanten van een kelder, een oudere muur en een kleinere ingegraven structuur. Maakten deel uit van de gebouwen die ooit op het kerkplein stonden.</p> <p>Bron: Vanhee D. 2011, Archeologisch vooronderzoek Deinze - Rheinbachplein & Kerkplein, KLAD-Rapport 18</p>
152881	<p>Mechanische prospectie (2010); NK: 15 meter</p>

	<p>Volle middeleeuwen: middeleeuwse occupatielaag, de zgn. zwarte laag, beperkte zich tot dunne lens die lokaal verstoord werd door recentere ingrepen. Beperkte hoeveelheid vondstenmateriaal - aantal paalkuilen (die wijzen op houtbouw) en greppels waarin roodbeschilderd aardewerk werd gevonden.</p> <p>Bron: Vanhee D. 2011, Jaarverslag 2010. Kale - Leie Archeologische Dienst, pp. 26-29</p>
152882	<p>Mechanische prospectie (2010); NK: 15 meter</p> <p>Volle middeleeuwen: greppels</p> <p>Late middeleeuwen: poel met daarin aanzienlijke hoeveelheid bewerkt leer – aardewerk – dierlijk botmateriaal</p> <p>Bron: Vanhee D. 2011, Jaarverslag 2010. Kale-Leie Archeologische Dienst, p. 30</p>
152883	<p>Mechanische prospectie (2010); NK: 15 meter</p> <p>Volle middeleeuwen: grachten en kuilen; konden wegens moeilijke weersomstandigheden maar beperkt onderzocht worden.</p> <p>Late middeleeuwen: humeus pakket waarin aardewerk werd gevonden dat in de 13de eeuw kan gedateerd worden.</p> <p>16^e eeuw: recentere structuren</p> <p>Bron: Vanhee D. 2011, Jaarverslag 2010. Kale-Leie Archeologische Dienst, p. 30</p>
152886	<p>Mechanische prospectie (2010); NK: 15 meter</p> <p>Middeleeuwen: grafelijke residentie met motte</p> <p>17^e eeuw: hoektoren markizaat - resten van een groot gebouw en een kleiner bijgebouw. In het oostelijk deel van het grote gebouw kon nog een kelder en een ruimte met haard vastgesteld worden.</p> <p>WO II: schuilkelder</p> <p>Nieuwste tijd: recente sporen van vroegere fasen van het postgebouw</p> <p>Bron: Vanhee D. & Deceuninck M. 2011, Archeologisch vooronderzoek Deinze - Tolpoortstraat 30-32, KLAD-Rapport 21</p>
152957	<p>Opgraving (2010); NK: 15 meter</p> <p>17^e eeuw: zone grenzend aan de Leie: gebouwencomplex: muurresten van 3 kelders, 2 beerputten, waterput en stallingen of schuren zonder vloerverharding. De gebouwen centrerden zich rondom een centrale binnenplaats met waterput.</p>

	<p>Onbepaald: resten van het voormalig kerkhof met meer dan 100 inhumaties, inclusief de verdwenen kerkhofmuren. de graven doorsnijden elkaar echter niet, vanwege regelmatige ophogingen van het terrein.</p> <p>Bron: Vandecatsye S. e.a. 2012, Archeologisch onderzoek binnen de stadskern van Deinze (Oost-Vlaanderen), in: Archaeologia Mediaevalis 35, 201-221</p>
159134	<p>Mechanische prospectie (2010); NK: 15 meter</p> <p>Volle middeleeuwen: kuilen, greppels, paalkuilen en mogelijke ploegsporen.</p> <p>16^e eeuw: postmiddeleeuws pakket: bruine laag, rijk aan baksteenpuin en natuursteen</p> <p>Onbepaald: grijze laag met grotere hoeveelheden grijs aardewerk en een aantal scherven hoogversierd aardewerk.</p> <p>Bron: Vanhee D. 2012, Jaarverslag 2011. Kale - Leie Archeologische Dienst, Aalter.</p>
159136	<p>Mechanische prospectie (2010); NK: 15 meter</p> <p>Middeleeuwen: grijs pakket dat op basis van het vondstenmateriaal als een middeleeuwse occupatielaag wordt geïnterpreteerd - gracht waarin grijs aardewerk en hoogversierd aardewerk werd gevonden; op de plaats van de middeleeuwse sporen is er echter geen indicatie van de grijze occupatielaag - kuilen, greppels en enkele andere sporen. In 1 van de greppels werd een hoge concentratie aan ijzerslakken vastgesteld.</p> <p>16^e eeuw: bruine postmiddeleeuwse puinlaag - brede postmiddeleeuwse gracht waarin rood en grijs aardewerk en een vuurmechanisme van een musket (snaphaanslot; 1550-1650)</p> <p>Bron: Vanhee D. 2012, Jaarverslag 2011. Kale - Leie Archeologische Dienst, Aalter.</p>
159137	<p>Mechanische prospectie (2010); NK: 15 meter</p> <p>Neolithicum: prehistorische kuil met in de vulling handgevormd, grofverschaald aardewerk met vingertopindrukken.</p> <p>Middeleeuwen: grijze humeuze laag, mogelijk een restant van een middeleeuwse occupatielaag.</p> <p>16^e eeuw: bruin tot bruingrijs compact, puinrijk pakket</p> <p>Bron: Vanhee D. 2012, Jaarverslag 2011. Kale - Leie Archeologische Dienst, Aalter.</p>

159139	<p>Mechanische prospectie (2010); NK: 15 meter</p> <p>Late middeleeuwen: stadspoort</p> <p>19e eeuw: kelder</p> <p>Bron: Vanhee D. 2012, Jaarverslag 2011. Kale - Leie Archeologische Dienst, Aalter.</p>
164930	<p>Mechanische prospectie (2013); NK: 15 meter</p> <p>Nieuwste tijd: onbepaald</p> <p>Bron: Reyns N., Van Staey A. 2013: Archeologisch vooronderzoek Deinze- Karel Picquélaan, Rapporten All-Archeo 173, Bornem.</p>
207253	<p>Mechanische prospectie (2013); NK: 15 meter</p> <p>Nieuwe tijd: kaaimuur en de rest van een kleine kelder</p> <p>Bron: Vanhee D. 2013: Archeologisch vooronderzoek Deinze - Brielstraat. 19, 20 & 29 augustus 2013, KLAD- Rapport 47, Aalter.</p>
217967	<p>Opgraving (2017); NK: 15 meter</p> <p>Middeleeuwen: gracht - in het noordelijk deel van het projectgebied werd de oude stadsgracht van Deinze in alle werkputten aangesneden, meer bepaald de dempingsfasen van deze gracht uit de 16de, 17de/18de eeuw en 19de/20ste eeuw; a.h.v. gutsboring kon diepte vastgesteld worden op 4,40 m onder het maaiveld, of onder ongeveer 3,65 m onder de veronderstelde hoogte van het oorspronkelijke maaiveld</p> <p>Volle middeleeuwen: in één bepaalde proefsleuf kon de overgang tussen de wal en de gracht vastgesteld worden; opmerkelijk is dat het wallichaam lager ligt dan de moederbodem; één van de diepere sporen (kuilen) leverde vondstmateriaal op uit de 12de eeuw</p> <p>Late middeleeuwen: wal - in zuidelijke deel onderzoeksterrein: stadswal in verrassend goede bewaringstoestand, op sommige plaatsen bewaard tot een hoogte van 1,8 m, mogelijk ook totale breedte van wal in eerste fase, namelijk ongeveer 16 m; uit de aanleg van het profiel doorheen deze stadswal werden negen scherven gevonden, allen te dateren in de 13de eeuw (in 1242 kreeg Deinze stadsrechten, waarschijnlijk is rond die periode deze wal opgericht)</p> <p>Middeleeuwen: kuilen – oven</p> <p>Nieuwe tijd: mogelijk soort kademuur ter hoogte van overgang stadswal - gracht (baksteenformaat: 22x10x5 cm), te relateren aan de bebouwing uit de eerste helft van de 19de eeuw</p> <p>19^e eeuw: gebouw plattegronden</p>

	Bron: Bakx R. en Schellens S. 2017: BAAC Vlaanderen Rapport Nr. 605. Nota Deinze, Markt 134-136. Verslag van Resultaten (ongepubliceerde nota), Bassevelde.
970567	Opgraving (1976, 1978, 2011); NK: 15 meter Late middeleeuwen: paalextractiekuilen wijzen op een mogelijke houten voorganger van de Stadshal, de zogenaamde lakenhal. De vondst van enkele loden gewichten kan ook een indicatie zijn voor de aanwezigheid van een gebouw met marktfunctie - Verder werden ook resten aangetroffen van houten palissades. Deze sporen zijn ouder dan de muurresten van de Stadshal en op basis van het aardewerk in de vulling te dateren tussen de 12de en de 13de eeuw. 17 ^e eeuw: langs de oostflank van de stadshal kwam de beerput van het gebouw aan het licht. Het gaat om een latere bijbouw. Bron: Vandecatsye S. e.a. 2012, Archeologisch onderzoek binnen de stadskern van Deinze (Oost-Vlaanderen), in: Archaeologia Mediaevalis 35, 201-221
971616	Opgraving; NK: 150 meter Middeleeuwen: riolering
971992	Opgraving (1977); NK: 15 meter Late middeleeuwen: klooster met kapel – gebouwd op verwoest begijnhof - funderingen vermoedelijk van de kloosterkapel van het Sint-Margrietenklooster (schip) - op basis van de bakstenen: kerk te situeren in het kader van de regionale Vlaamse baksteengotiek – keramiek van de 15 ^{de} eeuw - begijnhof, later verwoest en klooster opgericht (had zeker een kapel in 1310) Bron: Van Doorne G., 1979, Noodopgraving in Ghesquierestraat nr 2 (O VI) in: Archaeologia Mediaevalis 2, p 17 & Callebaut D. 1977, Deinze (O. VI.): Sint-Margrietenklooster, in: Archeologie 1977/2, p. 106

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

970577	Indicator cartografie; NK: 15 meter Volle middeleeuwen: kerk
970578	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: Sint-Blasiusziekenhuis - stichting van een ziekenhuis opklimmend tot 12de eeuw met een eerste bloeiperiode ca. 1200. Eerste

	<p>vermelding als O.-L.-Vrouwehospitaal in 1232. Aanvankelijk een kloostergemeenschap van broeders en zusters, na 1400 enkel bediend door Augustinessen (1427). Eerste vermelding als St.-Blasiushospitaal in 1455 met kapelwijding in 1456 (cf. Van den Abeele) en 1522 (cf. Cassiman). Vlg. stadsrekeningen hospitaal verwoest in 1584. Nieuwe bloeiperiode en uitbreidingen in 17de eeuw, nieuwe kapel in 1672. Deed dienst als stadsgevangenis tussen 1800 en 1843. De gemeenschap hospitaalzusters ontbonden in 1806; in 1816 overgenomen door de zusters Maricolen die er een klooster en school oprichtten.</p> <p>Bron: Cassiman A., 1935, Het hospitaal te Deinze (1200-1806), Bijdragen tot de geschiedenis der stad Deinze en van het land aan Leie en Schelde, deel II, pp. 7-36</p>
970599	<p>Indicator cartografie; NK: 15 meter</p> <p>Late middeleeuwen: huis – herberg</p> <p>Bron: Moerman G., 1997, Over oude Deinse herbergen, Bijdragen tot de geschiedenis der stad Deinze en van het land aan Leie en Schelde, deel 64, pp. 257-304.</p>

Veldprospecties

970558	<p>Veldprospectie (1979); NK: 15 meter</p> <p>Late middeleeuwen: site met walgracht</p>
--------	---

Toevalsvondst

970557	<p>Toevalsvondst; NK: 15 meter</p> <p>Neolithicum: gepolijste bijl</p>
970600	<p>Toevalsvondst; NK: 15 meter</p> <p>Nieuwe tijd: herberg - nu samen met hoekhuis omgevormd tot een modern huis (verdwenen)</p>
971995	<p>Toevalsvondst; NK: 150 meter</p> <p>Vroeg-Romeinse tijd: aardewerk – munten – fibulae – laagoven – vuurbok</p> <p>Bron: Vermeulen F., 1992, Tussen Leie en Schelde. Archeologische inventarisatie en studie van de Romeinse bewoning in het zuiden van de Vlaamse zandstreek (Archeologische inventaris Vlaanderen) p 52.</p>

Onbepaald

207328	Locatie niet gevonden
--------	-----------------------

1.4.2.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

De oorspronkelijke kern van Deinze is gelegen aan de noordelijke oever van de huidige Leie, in de lus van een oude Leiemeander. Over het pre-middeleeuwse Deinze zijn tot op heden weinig gegevens gekend. Bij het uitbaggeren van de Leie in 1974 zijn ter hoogte van Deinze centrum wel een ruim aantal steentijdartefacten gerecupereerd, waarvan de oudste een Tjongerspits uit het finaalpaleolithicum is. Tijdens opgravingscampagnes tussen 2009 en 2012 in het stadscentrum werd een eerste indicatie aangetroffen voor ijzertijdbewoning. Ook voor de Romeinse periode zijn enkele vondsten gekend. Het betreft een vondstenensemble van munten, aardewerk en fibulae die Romeinse bewoning doet vermoeden. Op basis van de beschikbare gegevens is er dus wel degelijk een verwachtingspatroon voor pre-middeleeuwse bewoning binnen de historische stadskern.

De huidige stadskern van Deinze is ontstaan uit twee afzonderlijke bewoningskernen, met name Deinze-binnen aan de noordelijke Leie-oever, en Petegem-aan-de-Leie op de zuidelijke oever. De eerste vermelding van Deinze stamt uit 840. Het oudste bedehuis zou ook dateren uit deze periode. De eerste gekende heren van Deinze waren de graven van Aalst in de 12^e eeuw, die de heerlijkheid in leen hielden van de graven van Vlaanderen. In de 13^e eeuw ontving Deinze de stadsrechten met eigen keure, privileges en omwallingsrecht. Reeds onder Johanna en Margaretha van Constantinopel (1211-1278) zijn versterkingen opgetrokken onder graaf Gwijde van Dampiere, is de stadsgracht gegraven en werden toegangsbruggen en drie poorten gebouwd: de Brugse Poort, de Gentpoort en de Oudenaardsepoort. Door de oprichting van de omwalling kwam ook het begijnhof op de Oostmeers binnen de stad te liggen. Het is momenteel onduidelijk hoe de stadsomwalling eruit zag, maar uit archeologisch onderzoek aan de Brugse Poort blijkt toch dat deze van enige omvang geweest moet zijn. Het betrof een zwaar gefundeerd poortgebouw, aangelegd in de loop van de 13^e eeuw en eind 17de eeuw afgebroken. Uit het onderzoek blijkt ook dat er vanaf de Brugse Poort een muur vertrok, mogelijk de stadsmuur, die volgens sommige historische kaarten zoals Sanderus uit 1641 voornamelijk aan de kant van Gent was opgetrokken. De laatmiddeleeuwse stadsgracht is tot op heden herkenbaar in het tracé van de Kaandelbeek. De Kaandel is langs de huidige Mouterijdreef, bij de stadskernvernieuwing, terug open gemaakt waarna hij in het zuiden uitmond in de Leie. In het noorden draait deze stadsgracht af naar het huidige Kongoplein. De gracht is hier gedempt maar het tracé is te volgen in de P. Benoitlaan en de G. Gezellelaan. Op de zuidelijke oever is het tracé nog te herkennen in de perceleringsgrenzen, die duidelijk richting de voormalige locatie van de historische Tolpoort lopen (Tolpoortstraat 76/75). Recent archeologisch onderzoek heeft de kennis omtrent de stadsversterking van Deinze in aanzienlijke mate doen toenemen.

Het langgerekte marktplein van Deinze heeft zich vermoedelijk al in de loop van de volle middeleeuwen gevormd. Vanaf de 14^e eeuw was Deinze een bloeiend economisch centrum door de wolnijverheid en de productie van laken. Uit de 14^e eeuw dateert ook de stadshalle. In 1469 werd 'Petegem-binnen' door Karel de Stoute bij 'Deinze-binnen' gevoegd en werd de macht en handelspositie van Deinze aanzienlijk vergroot. Ondanks talrijke vernielingen in 16de eeuw (o.a. de Beeldenstorm) en de 17de eeuw (veroveringstochten van Lodewijk XIV) kon Deinze zich handhaven als ambachts- en handelscentrum met zijn weekmarkten en drie jaarmarkten. In de 18de eeuw bloeide de huisnijverheid van linnen en vlas en werden talrijke brouwerijen en jeneverstokerijen opgericht. Ook het ambacht van huidevetters en leerbewerkers was nog goed vertegenwoordigd. Het verbeteren van de grote steenwegen bevorderde de handel in aanzienlijke mate.

De stad trad lang niet buiten haar muren, waarschijnlijk te wijten aan de bevolkingsstagnatie die de vele vernielingen en crisissen met zich meebrachten. Ook was het natte alluviale gebied in het westen en het oosten, dat voornamelijk in gebruik was als weide, minder geschikt voor

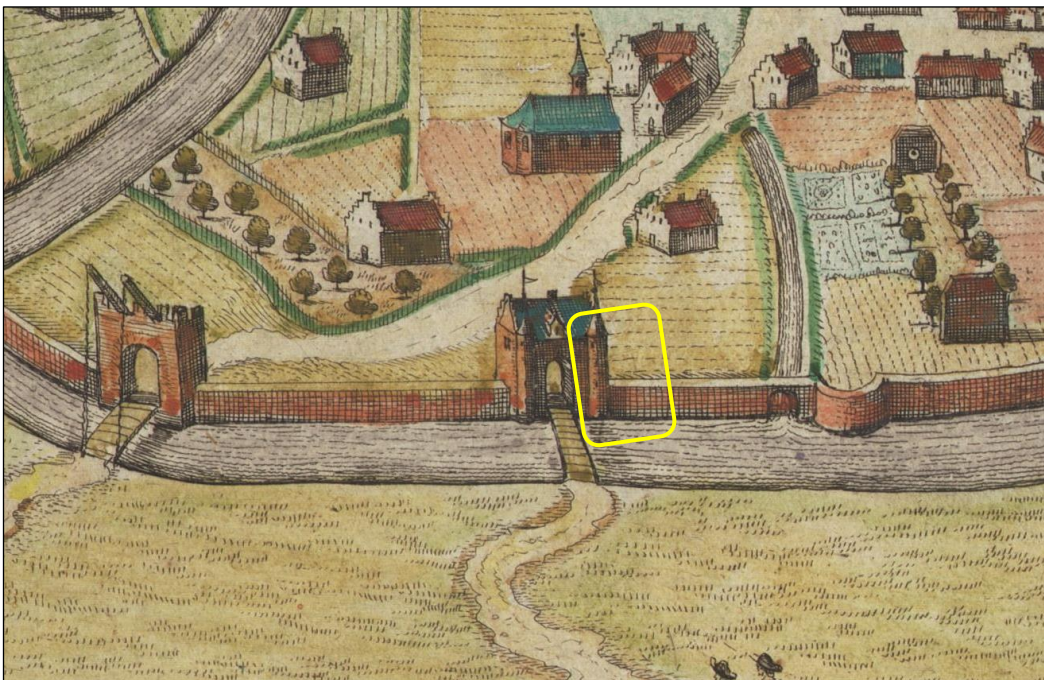

bebouwing. De stad en zeker de stationswijk kreeg het zwaar te verduren tijdens het eindoffensief van de Eerste Wereldoorlog. Bij de wederopbouw kreeg Deinze een ander uitzicht. De meeste oude huizen op de Markt en aan de Knok en de laatste vestingen verdwenen en brede lanen werden aangelegd.⁶

1.4.2.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

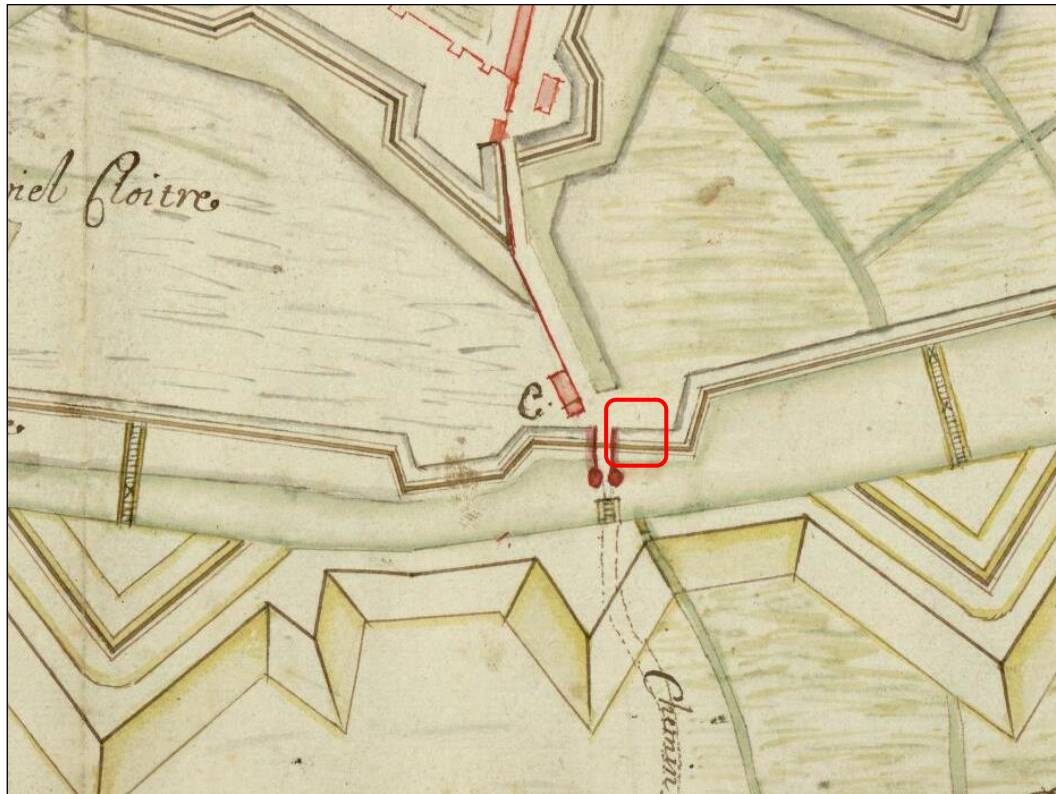
De oudste beschikbare bron voor het plangebied betreft de Sanderuskaart. Op de Sanderuskaart is het poortgebouw van de Gentpoort duidelijk waar te nemen. Het betreft een omvangrijk poortgebouw met torens. Op basis van gekende bronnen en archeologische gegevens wordt verwacht dat dit poortgebouw te dateren is in de 13^e eeuw. Aan weerszijden sluit een keermuur aan op het poortgebouw. Aan de ene zijde situeert zich open terrein, aan de andere zijde de 13^e-eeuwse stadsgracht die op basis van de gekende gegevens een breedte kan hebben van 16 meter. Het plangebied snijdt vermoedelijk de noordzijde van het poortgebouw, de keermuur en de stadsgracht aan.

Dit beeld wordt bevestigd door de kaart van Goubet uit 1694. Op het plan van Goubet is de Gentpoortstraat duidelijk waar te nemen. Langsheen de straat situeert zich een gracht. Op deze kaart is tevens de Vaubanversterking tot ontwikkeling gekomen. Net achter de oorspronkelijke keermuur is tevens een –eventueel droge- gracht waar te nemen. Aan de overzijde van de Gentpoortstraat situeert zich een rechthoekig gebouw dat wordt aangeduid als kazerne. De gracht langs de noordzijde van de Gentpoortstraat lijkt niet door te lopen tot binnen de projectgrenzen.

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Sanderuskaart, ca. 1640 (Bron: NGI Cartesius).

⁶ Inventaris Onroerend Erfgoed 2019

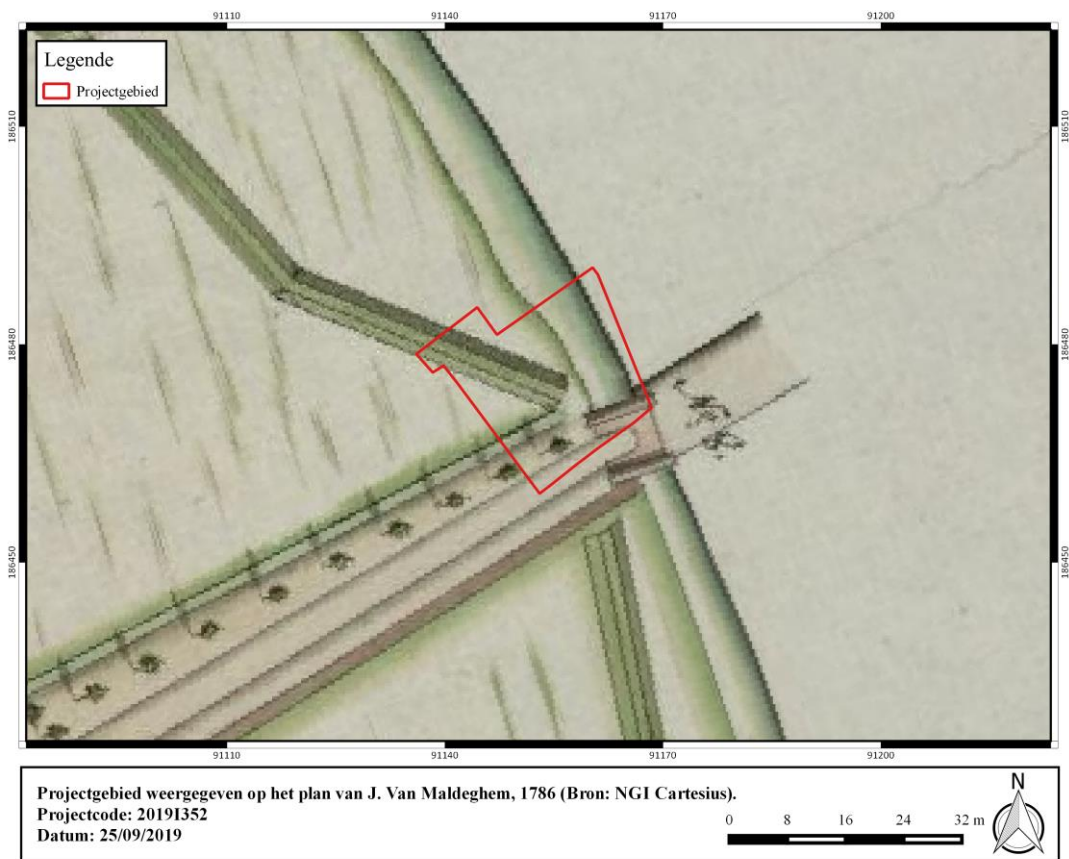
Figuur 17: Plan van de versterkingen van de stad Deinze opgemaakt door Goubet, 1694 (Bron: NGI Cartesius).

Het plan van J. Van Maldeghem kan met een vrij hoge nauwkeurigheid gegeorefereerd worden op basis van de kadastrale perceelsgrenzen op de Atlas de Buurtwegen. Op het plan van Van Maldeghem is de Vaubanversterking niet langer waar te nemen. Binnen het plangebied situeren zich volgende structuren:

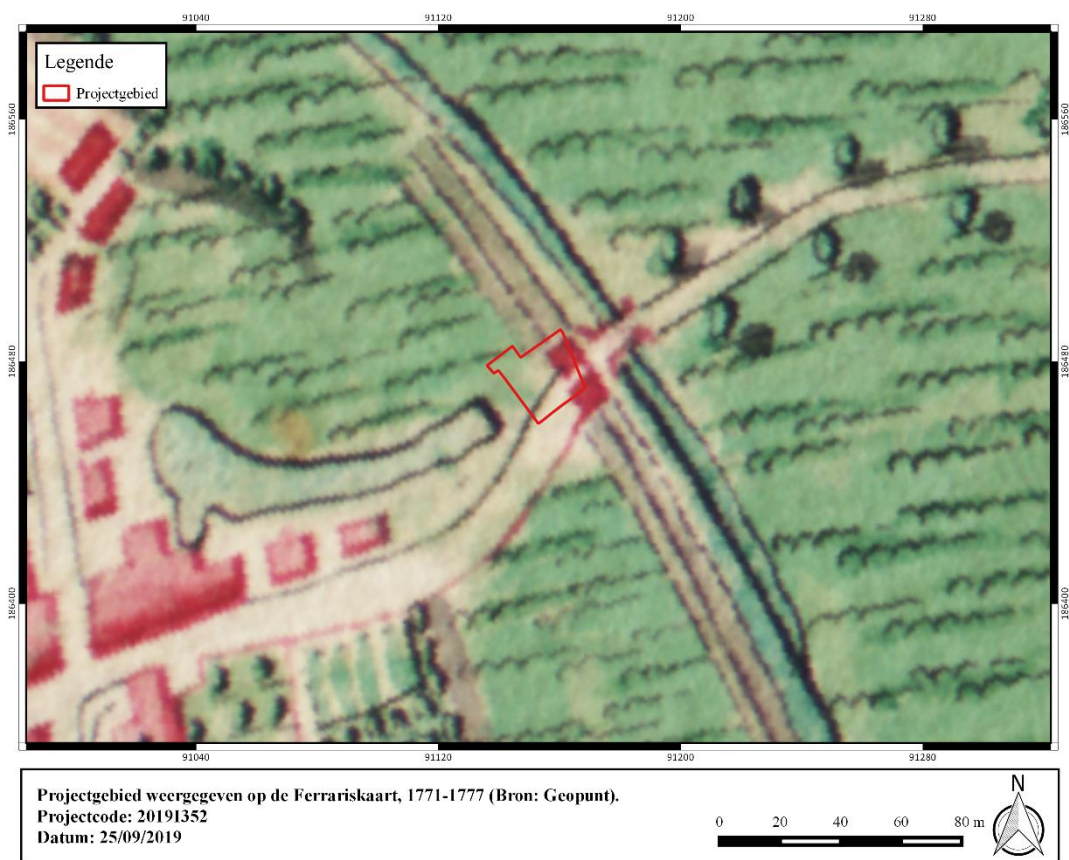
- De stadsgracht, die vermoedelijk dateert uit de 13^e eeuw.
- Het noordelijk deel van de Gentpoort, die vermoedelijk tevens dateert uit de 13^e eeuw
- Het noordwest-zuidoost georiënteerd verloop van een gracht, waarvan de aanleg allicht dateert uit de periode waarin de Vaubanachtige versterking is aangelegd. Deze gracht lijkt aan weerszijden begrensd door een escarpe en een contrescarpe.
- Langsheen de noordzijde van de Gentpoortstraat situeert zich een wal met een bomerij, met precies ten noorden daarvan een smalle gracht die uitloopt in de stadsgracht.

Op de Ferrariskaart, die minder betrouwbaar is, is de gracht ten noorden van de Gentpoortstraat niet waar te nemen.

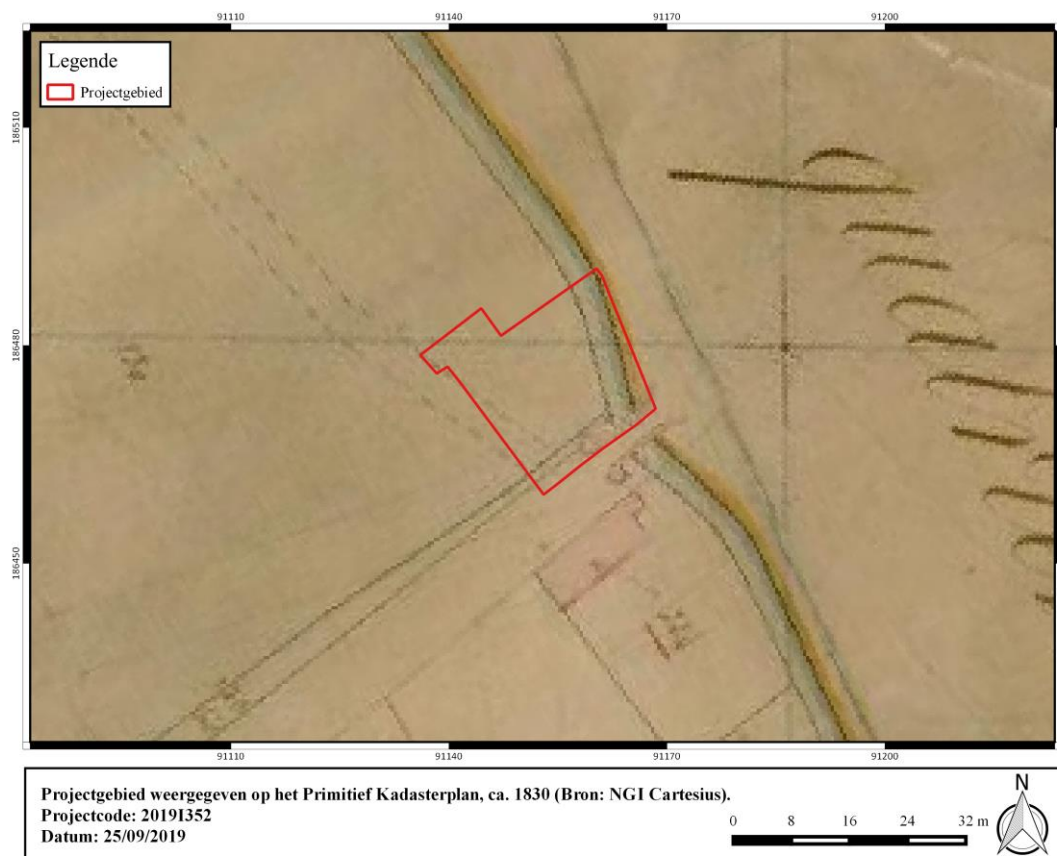

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op het plan van J. Van Maldeghem, 1786 (NGI Cartesius).

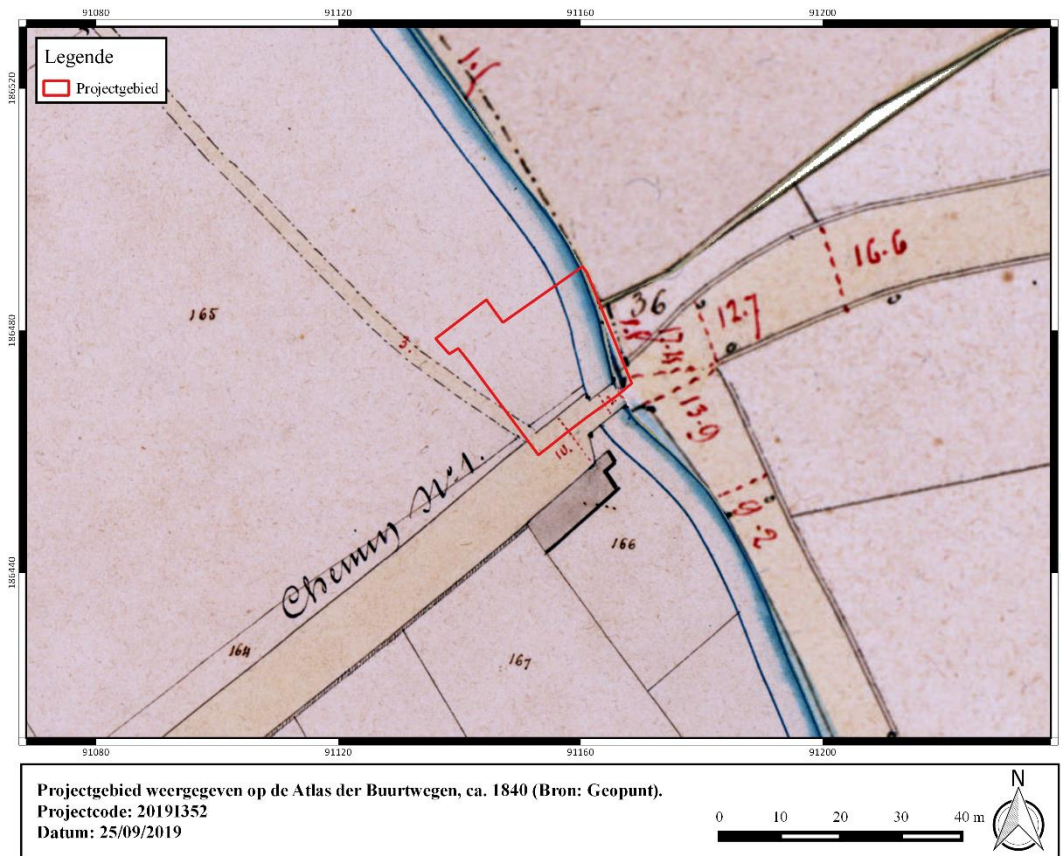
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

Op de Primitieve Kadasterkaart uit 1830 en de Atlas der Buurtwegen zijn de reeds vermelde structuren goed te herkennen. Het plan toont aan dat het terrein grenst aan de noordzijde van de Gentpoortstraat. Op basis van ouder kaartmateriaal kan verwacht worden dat het plangebied wel degelijk het noordelijk deel van de Gentpoort aansnijdt. De 17^e-eeuwse gracht lijkt geëvolueerd tot een smalle weg. Op de Primitieve Kadasterkaart en de Atlas der Buurtwegen is deze gracht iets oostelijker weergegeven en snijdt deze het plangebied enkel aan in het zuidwestelijk deel. Het oostelijk deel van het plangebied wordt ingenomen door de stadsgracht, die op de Atlas der Buurtwegen een breedte heeft van ca. 6,5 meter. De Poppkaart geeft een gelijkaardig beeld weer. De 19^e-eeuwse cartografische indicatoren beelden verder geen bebouwing af binnen de projectgrenzen. Op de topografische kaarten van 1911 en 1948 is het plangebied nog niet bebouwd. De huidige bebouwing dateert uit het midden van de 20^e eeuw.

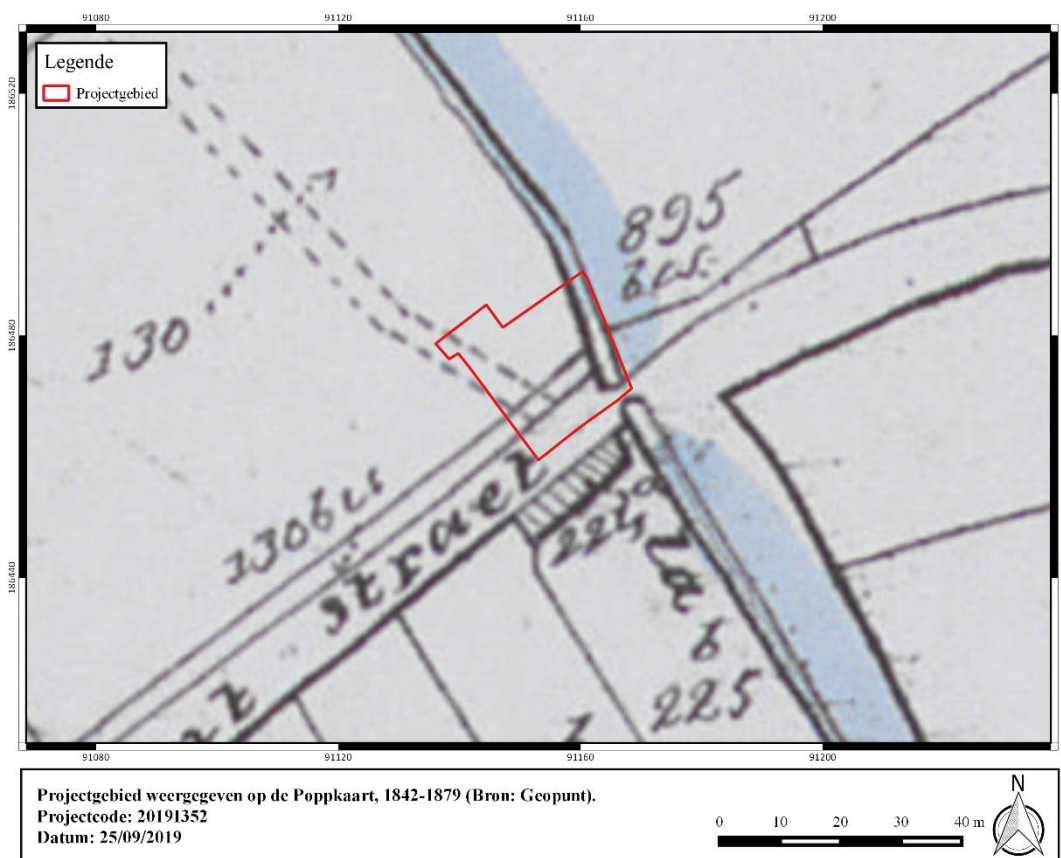

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op het Primitief Kadasterplan, ca. 1830 (Bron: NGI Cartesius).

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van 1911 (Bron: NGI Cartesius).

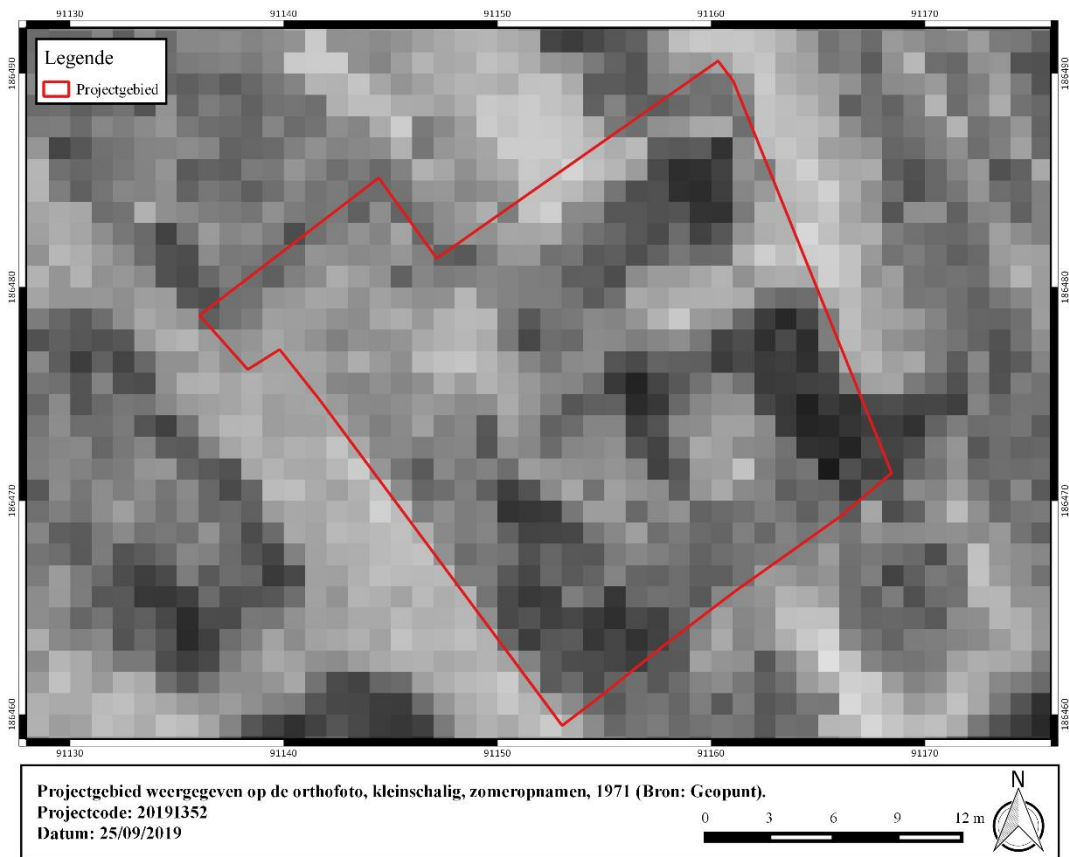
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van 1947 (Bron: NGI Cartesius).

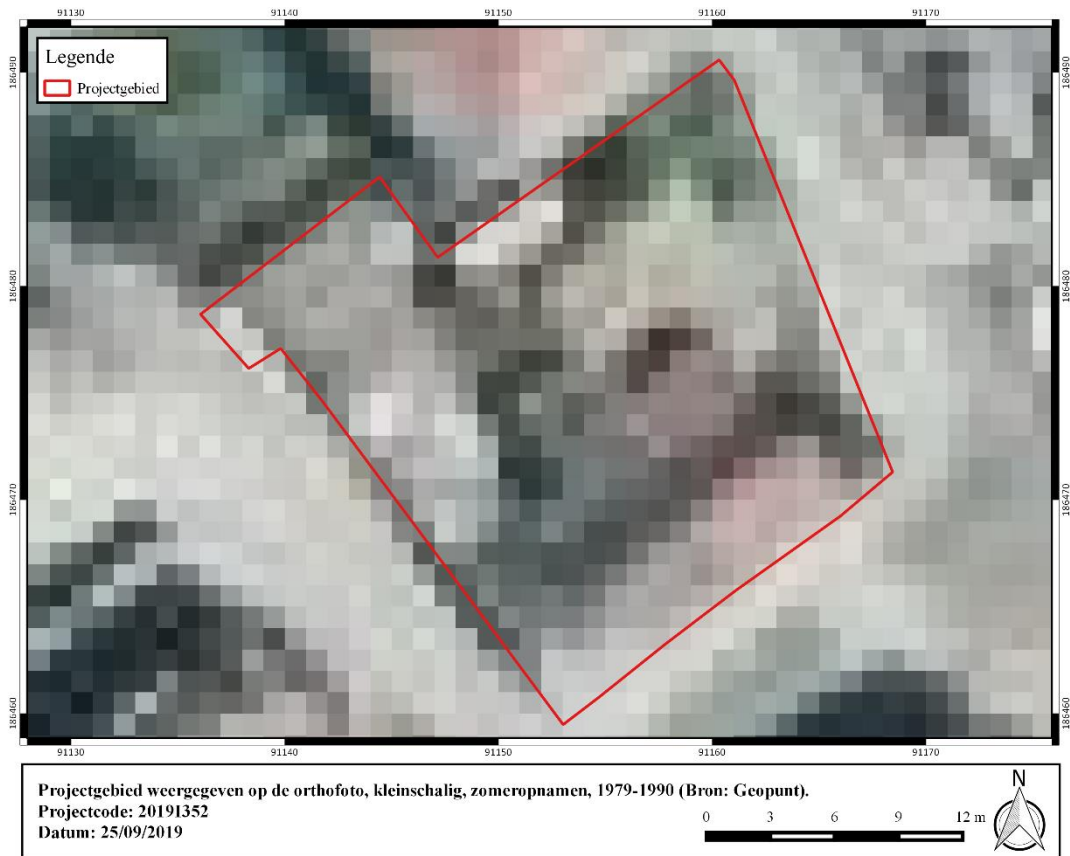
1.4.2.4 Huidige gebruik en verstoringen

De orthofotosequentie geeft een zeer beperkte evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het plangebied.

Op heden is ca. 360 m² van het terrein bebouwd. In het noordoostelijk deel van het terrein situeert zich een grasperkje van 35 m². Het overige deel van het terrein is verhard. De bebouwing is op heden niet onderkelderd.

Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalg, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalg, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalg, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

De archeologienota (bureauonderzoek) wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt. De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 504 m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de omgevingsvergunningsaanvraag. Het plangebied is gelegen in Deinze, in de provincie Oost-Vlaanderen. Het projectgebied is gelegen op de hoek van de Peter Benoitlaan en de Gentpoortstraat. De stadskern van Deinze situeert zich ca. 325 meter ten zuidwesten. De opdrachtgever plant de realisatie van een vrijstaande meergezinswoning met 3 appartementen. Het gebouw zal niet onderkelderde worden. Op heden is het terrein quasi volledig bebouwd.

Het plangebied is gelegen binnen de historische stadskern van Deinze. Op basis van het historisch-cartografisch bronnenmateriaal kan verwacht worden dat het plangebied mogelijk het noordelijk deel van de 13^e-eeuwse Gentpoort aansnijdt. In het oostelijk deel van het projectgebied bevinden zich vermoedelijk de 13^e-eeuwse stadsgracht en de keermuur. Precies ten westen van het plangebied situeerde zich het 15-eeuwse Sint-Margarethaklooster. Ook het noordwest-zuidoost georiënteerd verloop van een - vermoedelijk 17^e-eeuwse- gracht bevindt zich ter hoogte van het plangebied. Op een kaart uit de 18^e eeuw situeert zich langs de noordzijde van de Gentpoortstraat een wal met een bomerij, met precies ten noorden daarvan een smalle gracht. Vermoedelijk zijn van deze structuren nog sporen bewaard in het zuidelijk deel van het projectgebied.

Archeologische vondsten in de omgeving van het plangebied wijzen voornamelijk op bewoning vanaf de middeleeuwen, al kan ook menselijke aanwezigheid in oudere periodes niet uitgesloten worden. Precies ten zuidwesten van het plangebied is in 1977 een noodopgraving uitgevoerd waarbij resten van het 15e-eeuwse Sint-Margarethaklooster zijn geattesteerd. Van dit onderzoek is geen plan beschikbaar.⁷ Tevens relevant voor het huidige projectgebied is een vooronderzoek door S. Vandecatsye in 2009 naar sporen van de Brugse Poort. Deze poort was net als de Gentsepoort één van de versterkte toegangen tot de omwalde stad Deinze. De aangetroffen bakstenen structuren bevonden zich lokaal eerder ondiep, maar liepen door tot meer dan 2,75 meter onder het straatniveau.⁸ Ook relevant voor het plangebied is een opgraving uit 2017 waarbij de oude stadsgracht van Deinze werd aangesneden. De diepte van deze gracht kon vastgesteld worden tot 4,40 m-mv. De breedte was mogelijk 16 meter. De walgracht kon op basis van aardewerkvondsten in de 13^e eeuw gedateerd worden.⁹ Uit verder archeologisch onderzoek binnen de historische stadskern van Deinze blijkt een relatief goede bewaring waarbij de algemene stratigrafie wordt getypeerd door een post-middeleeuwse ophogingsfase en een zwartgrijze antropogene middeleeuwse occupatielaag die rust op een lichtgrijze horizont met drainagegreppels en karrensporen die doorlopen in de moederbodem.

Concreet is er ter hoogte van het plangebied een hoge verwachting naar archeologisch erfgoed meer specifiek naar sporen van de stadsversterking en de Gentse Poort. De impact van de huidige bebouwing en verharding op het bodemarchief is op heden onbekend. Verdere onderzoeksdata in de vorm van proefputten zijn noodzakelijk.

⁷ Van Doorne G., 1979, Noodopgraving in Ghesquierestraat nr 2 (O VI) in: *Archaeologia Mediaevalis* 2, p 17

⁸ Vandecatsye, S., Laisnez, K., Herreman, D. & Vanhee, D. 2014: Archeologisch onderzoek Deinze Stadskern 2010-2011, KLAD-Rapport 24, Aalter.

⁹ Bakx R. en Schellens S. 2017: BAAC Vlaanderen Rapport Nr. 605. Nota Deinze, Markt 134-136. Verslag van Resultaten (ongepubliceerde nota), Bassevelde.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2018

AGIV

Bakx R. en Schellens S. 2017: BAAC Vlaanderen Rapport Nr. 605. Nota Deinze, Markt 134-136. Verslag van Resultaten (ongepubliceerde nota), Bassevelde.

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

NGI Cartesius

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

Van Doorne G., 1979, Noodopgraving in Ghesquierestraat nr 2 (O VI) in: *Archaelogia Mediaevalis* 2, p.17.

Vandecatsye, S., Laisnez, K., Herreman, D. & Vanhee, D. 2014: Archeologisch onderzoek Deinze Stadskern 2010-2011, KLAD-Rapport 24, Aalter.